

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 19 lipca 2024 r.

Poz. 3996

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PN-N.4131.146.1.2024.MN WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

z dnia 17 lipca 2024 r.

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.),

stwierdzam nieważność

§ 10 we fragmencie: „usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i” oraz § 12 ust. 1 we fragmencie: „w szczególności,” uchwały nr II/20/2024 Rady Gminy Wądroże Wielkie z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiaru, zakresu oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

Uzasadnienie

Rada Gminy Wądroże Wielkie na sesji w dniu 20 czerwca 2024 r. podjęła uchwałę nr II/20/2024 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiaru, zakresu oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług, zwaną dalej „uchwałą”.

Przedmiotowa uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 25 czerwca 2024 r.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru stwierdził podjęcie:

- § 10 we fragmencie: „usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i” uchwały z istotnym naruszeniem art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), polegającym na przekroczeniu zakresu upoważnienia wynikającego z delegacji ustawowej;
- § 12 ust. 1 we fragmencie: „w szczególności,” uchwały z istotnym naruszeniem art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, polegającym na określeniu szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w sposób niedookreślony, skutkujący przekazaniem kompetencji do ustalenia szczegółowych warunków zwolnienia od opłaty innemu nieokreślonemu podmiotowi.

Mocą przedmiotowej uchwały Rada Gminy Wądroże Wielkie, działając na podstawie art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy o pomocy społecznej, określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak

również tryb ich pobierania, a także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiar, zakres oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.

I

W § 10 uchwały Rada Gminy Wądroże Wielkie postanowiła, że: „Rozliczenie za świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich dokonywane jest miesięcznie, w oparciu o Kartę realizacji usług osoby świadczącej usługi, potwierdzonej pisemnie przez świadczeniobiorcę”.

Zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Natomiast zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej, w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Wskazać zatem należy, że w art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej ustawodawca upoważnił radę gminy do określenia sposobu rozliczania wykonywania usług wyłącznie w odniesieniu do usług sąsiedzkich. Tym samym wskazana regulacja uchwały, w zakresie, w jakim ustala sposób rozliczania wykonywania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych podjęta została z przekroczeniem zakresu upoważnienia ustawowego zawartego w przepisie art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy, a więc z istotnym naruszeniem prawa.

II

W § 12 ust. 1 uchwały Rada Gminy Wądroże Wielkie uregulowała warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z odpłatności za usługi opiekuńcze ustalając, że: „Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim na wniosek pracownika socjalnego lub osoby korzystającej z usług może zwolnić tę osobę częściowo lub całkowicie z odpłatności, w szczególności, ze względu na: 1) trudną sytuację osoby lub rodziny, która udokumentuje, że kwota dochodu pozostająca do ich dyspozycji, zwłaszcza po poniesieniu niezbędnych opłat mieszkaniowych, wydatków na leczenie oraz wydatków za przyznane usługi nie pozwalaby na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych; 2) zdarzenie losowe mające wpływ na sytuację materialną uprawnionego do usług; 3) konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce; 4) korzystanie z co najmniej dwóch rodzajów usług”.

Z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej wynika dla Rady kompetencja do określenia, między innymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat za usługi opiekuńcze. Rada Gminy Wądroże Wielkie, regulując w § 12 uchwały warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z ponoszenia opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, posłużyła się określeniem „w szczególności”. W ocenie organu nadzoru taki zapis w sposób istotny narusza prawo. Regulacja ta dopuszcza bowiem dowolność podjęcia ewentualnej decyzji o zwolnieniu z ponoszenia opłat, gdyż sformułowanie „w szczególności” w zakresie warunków zwolnienia z odpłatności w istocie kształtuje otwarty katalog tych warunków, wskazując jedynie przykładowe wyliczenie okoliczności uzasadniających zastosowanie ulgi w postaci częściowego lub całkowitego zwolnienia z odpłatności. Taki sposób ustalenia warunków stoi w sprzeczności z treścią udzielonego Radzie Gminy upoważnienia do podjęcia uchwały. W art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej wyraźnie wskazuje się, że to organ stanowiący gminy ma określić, w drodze uchwały, szczegółowe warunki zwolnienia od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Zastosowanie zwrotu w postaci „w szczególności” powoduje faktyczne przekazanie kompetencji do ustalenia innych szczegółowych warunków zwolnienia od opłaty innemu bliżej nieokreślonemu podmiotowi. Tymczasem trzeba mieć na względzie, że przedmiotowa uchwała, jako akt prawa miejscowego, staje się podstawą ewentualnego wniosku o zwolnienie od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze i wydanej decyzji administracyjnej w sprawie, a tym samym powinna zawierać jasno określone przesłanki takiego zwolnienia. Określenie: "szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat" oznacza, że warunki te muszą być określone w sposób szczegółowy i jednoznaczny.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszego rozstrzygnięcia przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem organu nadzoru – Wojewody Dolnośląskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Wojewoda Dolnośląski:
Maciej Awizeń